

Udviklingsretning for grupper af indikatorer i de 17 naturtyper, der er overvåget mere end en gang

Aarhus Universitet har i rapportering af den terrestriske naturovervågning vurderet udviklingsretningen for hovedgrupper af de overvågede indikatorer i de enkelte naturtyper i perioden 2004-15. For en række naturtyper er det ikke relevant at måle de hydrologiske forhold, og det fremgår i skemaet som "ikke målt".

Den samlede rapportering og nærmere forklaring for betydning af de enkelte indikatorer kan ses på <http://novana.au.dk/>. Konklusionerne i Aarhus Universitets rapportering er opbygget efter samme systematik, som vist nedenfor. Skemaet viser hovedkonklusioner for de 17 naturtyper, som er repræsenteret med mere end et datasæt og bygger på alle data fra 2004 til 2015:

Habitatnaturtype (naturtypenummer iht habitatdirektivet)	Arts-sammensætning	Dynamik og tilgroning	Næringsstatus	Hydrologi
Strandeng (1330)	Fald i gnst. total antal arter, antal følsomme arter og antal meget følsomme arter på hhv. 0,1, 0,05 og 0,002 arter om året.	Ingen signifikante ændringer	Ingen signifikant ændring i Ellenbergs ¹ indikatorværdi for næringsstof	Signifikant fald i dækning af blankt vand på 0,4 % om året, men også en stigning i vegetationens fugtighed udtrykt ved Ellenbergs fugtighedsværdi.
Grå/grøn klit (2130)	Fald i dækning af laver på 0,24 % om året, stigning i udbredelse af invasive arter på 0,42 % om året	Ingen signifikante ændringer	Stigning i kvælstofindholdet i dværgbuske på 0,025 % om året	Ikke målt
Klithede (2140)	Fald i dækning af laver, dværgbuske og bredbladede urter på hhv. 0,34 %, 0,8 % og 0,2 % om året. Stigning i udbredelse af bølget bunke på 1,1 % om året	Fald i dækning af lave vedplanter på 0,61 %, men stigning i dækning af høje vedplanter på 0,18 % om året. Fald i registreret afgræsning på 0,33 % om året	Stigning i kvælstofindholdet i dværgbuske på 0,027 % om året. Fald i jordbundens C/N-forhold ² på 0,52 enheder/år	ingen signifikante ændringer

¹ En indikator for f.eks. næringsstof, hydrologi og lys. Indikatoren bygger på analyse af den enkelte plantearts præferencer for forskellige forhold.

² Forholdet mellem kulstof og kvælstof udtrykker sårbarhed overfor kvælstof. Et højt kulstofniveau tyder på en buffer overfor kvælstof, mens et højt kvælstofniveau tyder på ophobning af kvælstof i jorden

Klitlavning (2190)	Stigning i dækning af arter af græs og tagrør på hhv. 1,3 % og 0,1 % om året. Fald i gnst. antal følsomme arter på 0,12 arter/år, og fald i dækning af mosser og dækning af dværgbuske på hhv. 1,5 % og 0,9 % om året. Forholdet mellem bredbladede urter og græsser er faldet med 1 % om året	Årligt stigning i udbredelse af tagrør(0,9%) og dækning af tagrør (0,1 %). Fald i registreret afgræsning og dækning af bar jord på hhv. 1,4 % og 0,3 % om året	Stigning i Ellenbergs indikatorværdi for næringsstof på 0,04 enheder/år	Fald i vanddækket areal på 0,9 % om året, men en stigning i den gnst. Ellenbergs fugtighedsværdi på 0,03 enheder/år
Enebærklit (2250)	Fald i antal meget følsomme arter på 0,01 arter/år og i dækning af dværgbuske på 1,7 % om året	Stigning i vegetationshøjde på 2,3 cm og i dækning af høje vedplanter på 2,1 % om året	Stigning i Ellenbergs indikatorværdi for næringsstof på 0,04 enheder/år	Ikke målt
Våd hede (4010) (ikke en entydig ændring)	Fald i dækning af alle dværgbuske samlet og af klokkelyng på hhv. 1,8 % og 1,6 % om året. Fald i forholdet mellem klokkelyng og blåtop på 0,009 enheder/år (målt siden 2007). Fald i udbredelse af invasive arter på 1,76 % om året	Fald i dækning af lave vedplanter på 0,6 % om året	Stigning i gnst. Ellenbergs indikatorværdi for næringsstof på 0,007 enheder/år	Ikke målt
Tør hede (4030)	Fald i dækning af alle dværgbuske samlet, af lyngplanten revling og af laver på hhv. 1,77 %, 0,47 % og 0,31 % om året. Stigning i andel af prøvefelter med laver på 0,016 % og i udbredelse af invasive arter på 0,71 % om året	Fald i dækning af lave vedplanter på 0,5 % og stigning i dækning af høje vedplanter på 0,2 % om året. Fald i vegetationshøjde på 0,53 cm/år	Stigning i Ellenbergs indikatorværdi for næringsstof på 0,014 enheder/år og stigning i målt kvælstofindhold i dværgbuske på 0,02 % om året. Fald i jordbundens C/N-forhold på 0,5 enheder/år og i morlagstykkelse på 0,27 cm/år	Ikke målt

Tørt kalksandsoverdrev (6120)	Stigning i udbredelse af rynket rose på 0,4 % om året	Fald i vegetationshøjde på 0,3 cm/år og stigning i registreret afgræsning på 2 % om året	Fald i jordbundens pH på 0,06 enheder/år, men ingen signifikant udvikling i Ellenbergs indikatorværdi for næringsstof	Ikke målt
Kalkoverdrev (6210)	Fald i gnst. total antal arter, følsomme arter og meget følsomme arter på hhv. 0,2, 0,09 og 0,02 arter/år. Fald i dækning af bredbladede urter på 0,77 % om året	Stigning i vegetationshøjde med 0,4 cm/år og i dækning af høje vedplanter på 0,3 % om året	Fald i jordbundens pH på 0,03 enheder/år, men ingen signifikant udvikling i Ellenbergs indikatorværdi for næringsstof	Ikke målt
Surt overdrev (6230)	Fald i dækning af bredbladede urter og forhold mellem urter og græsser på hhv. 1,1 % og 0,52 % om året	Stigning i dækning af høje vedplanter på 0,3 % om året	Stigning i jordbundens pH på 0,01 enhed/år. Stigning i Ellenbergs indikatorværdi for næringsstof på 0,02 enheder/år.	Ikke målt
Tidvis våd eng (6410) (uændret)	Fald i dækning af halvgræsser på 1 % om året	Ingen signifikante ændringer	Ingen signifikant ændring i Ellenbergs indikatorværdi for næringsstof	Fald i estimeret vanddækning på 0,4 % om året, men ingen ændring i gennemsnitlig Ellenbergs fugtighedsværdi
Aktiv højmosse (7110) (ikke entydig ændring)	Fald i antal meget følsomme arter på 0,01 arter/år og i dækning af dværgbuske på 1,5 % samt gnst. dækning af græsser på 2,9 % om året	Fald i vegetationshøjde på 0,6 cm/år i dækning af høje vedplanter på 0,4 % om året	Ingen signifikante ændringer	Fald i Ellenbergs indikatorværdi for fugtighed på 0,01 enhed/år
Hængesæk (7140) (ikke entydig ændring)	Stigning i gnst. dækning af blad- og tørv mosser på hhv. 1 % og 1,7 % om året. Fald i dækning af bredbladede urter og dværgbuske på hhv. 0,7 % og 0,47 % om året	Fald i vegetationshøjde på 0,4 cm/år og i dækning af lave vedplanter på 0,2 % om året	Stigning i jordvandets pH på 0,04 enheder/år og i kvælstofindhold i tørv mosser på 0,03 % om året. Stigning i forholdet mellem Ellenbergs indikatorværdier for næringsstof og surhedsgrad (næringsratio)	Ingen signifikante ændringer

Tørvelavning (7150) (uændret)	Stigning i gnst. dækning af græsser på 1,7 % om året	Fald i gnst. dækning bar jord på 0,7 % om året	Ingen signifikante ændringer	Fald i estimeret vanddækning på 1,7 % om året, men stor årlig variation
Avneknippemose (7210) (Uændret)	Ingen signifikante ændringer	Ingen signifikante ændringer	Ingen signifikante ændringer	Stigning i gnst. Ellenbergs indikatorværdi for fugtighed på 0,03 enheder/år. Fald i estimeret vanddækning på 2 % om året
Kildevæld (7220)	Fald i gnst. total antal arter og i antal følsomme arter på hhv. 0,4 og 0,2 arter/år	Stigning i vegetationshøjde på 1,6 cm/år og fald i registreret afgræsning	Stigning i målt kvælstofindhold i mosser på 0,02 % om året. Ingen signifikant ændring i Ellenbergs indikatorværdi for næringsstof eller i jordbundens pH	Ingen signifikante ændringer
Rigkær (7230)	Fald i gnst. total antal arter og i antal følsomme arter på hhv. 0,4 og 0,23 arter/år samt fald i dækning af mosser på 0,6 % om året	Stigning i vegetationshøjde på 0,7 cm/år og i dækning af høje vedplanter på 0,4 % om året	Stigning i kvælstofindhold målt i mosser på 0,01 % om året og stigning i Ellenbergs indikatorværdi for næringsstof på 0,02 enheder/år	Fald i estimeret vanddækning på 0,3 % om året, men stigning i gnst. Ellenbergværdi for fugtighed på 0,02 % om året